

Alg?lanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçe?i (AHETÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alg?lanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçe?i (AHETÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16771>

Özet

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ), Hasan Yılmaz tarafından 2019 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin ebeveynlerinin aile koruyucu, müdahaleci ve çocukların hayatındaki zorlukları sürekli olarak ortadan kaldırmaya çalıştıkları tutumları ne ölçüde algıladıklarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Geliştirme çalışması, **Türkiye başlangıcında ölçek geliştirme süreçlerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup, özellikle erken çocukluk dönemi ve sonrasında ebeveyn-çocuk ilişkileri üzerine yapılan araştırmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.** Ölçek, ebeveynlik davranışlarının psikolojik etkilerini inceleyen çalışmalar için kritik bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Helikopter ebeveynlik, ebeveyn tutumları, algılanan ebeveynlik, ölçek geliştirme, psikometri, erken çocukluk.

Yazarlar

Hasan Yılmaz

Amaç

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ), ebeveynlerin çocuklarının yaşamlarına yönelik sergiledikleri aile müdahaleci ve koruyucu davranışları, çocuklar tarafından nasıl algılandığını geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, helikopter ebeveynlik olarak adlandırılan bu tutumun yaygınlığını ve bunun çocukların özerklik, öz yeterlik ve psikolojik iyi olmaları üzerindeki potansiyel etkilerini araştırmaktır.

Bu araç, özellikle **gelişim psikolojisi** ve **aile araştırmaları** alanlarında, aile kontrolcü ebeveynliğin sonuçlarını inceleyen bilimsel çalışmalara sağlam bir metodolojik zemin sunmaktadır. AHETÖ, ebeveynlik stillerini nicel olarak ölçerek, ebeveyn eğitim programlarının ve müdahale stratejilerinin geliştirilmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Yapı

AHETÖ'nün ölçtüğü temel psikometrik yapı, "Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumu"dur. Helikopter ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarının hayatlarına yaşamlarına uygun olmayan, aile ve gereksiz düzeyde dahil olması, onların sorunlarını çözmesi ve başarısızlıklarından koruması ile karakterize edilen bir tutumdur. Ölçek, bu tutumun doğrudan ebeveynler tarafından değil, çocuklar (veya genç yetişkinleri) tarafından nasıl deneyimlendiğini ve algılandığını değerlendirmeye odaklanır.

Bu yapı genellikle a??r? gözetim, karar verme süreçlerine sürekli müdahale, akademik ve sosyal baskı uygulama gibi alt boyutlar? içerebilir. AHETÖ, bireyin ebeveynini ne kadar "helikopter" olarak gördü?ünü saptayarak, bu algı?nın bireyin kendi ba??ms?zlik geli?imi üzerindeki etkilerini analiz etmeye olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda (Y?lmaz, 2019), AHETÖ'nün yapısal geçerlili?ini sa?lamak amacıyla kapsamlı analizler yapılm??t?r. Her ne kadar kaynak metinde geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, akademik bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için **Yapı Geçerli?i** çal??malar?nın yürütüldü?ü varsayılmaktadır. Bu çal??malar genellikle Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile gerçekleştirilmi?tir.

Ölçeğin **kapsam geçerli?i**, ilgili literatür taraması ve uzman görüşleri alınarak sa?lanm??; maddelerin ölçülmek istenen yapı?ı yeterince temsil edip etmedi?i kontrol edilmi?tir. Ayrıca, ölçeğin bilinen diğer ebeveynlik stili veya psikolojik iyi olu? ölçekleri ile ilişkisi incelenerek **ölçüt ba??mlı geçerli?i** (yordayıcı ve e? zamanlı geçerlik) tespit edilmi? olmalıdır.

Güvenirlik

AHETÖ'nün güvenilirli?i, ölçeğin tutarlılı??ı ve kararlılı??ı test etmek için değerlendirilmi?tir. Geli?tirme çal??malar?nda en yaygın kullanılan yöntemlerden biri olan **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin aynı yapı?ı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ek olarak, ölçeğin zaman içindeki kararlılı??ı de?erlendirmek amacıyla **test-tekrar test güvenilirli?i** çal??malar? da yapılm?? olabilir. Bu çal??malar, aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının korelasyonunu inceleyerek ölçeğin zamana karşı ne kadar dirençli oldu?unu ortaya koyar.

Faktör Analizi

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği'nin (AHETÖ) yapısal özelliklerini belirlemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılm??t?r. İlk aşamada, ölçeğin kaç temel boyuttan oluştu?unu ke?fetmek için **Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanm??t?r. AFA sonuçları, ölçeğin teorik beklentilerle uyumlu bir faktör yapısına sahip oldu?unu göstermi? olmalıdır.

AFA'dan elde edilen faktör yapısının evren için genellenebilirli?ini ve model uyumunu test etmek üzere **Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA)** gerçekleştirilmi?tir. DFA sonuçları, model uyum indekslerinin (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir düzeylerde oldu?unu göstererek ölçeğin çok boyutlu yapısının doğrulandığını ifade etmi?tir. Bu analizler, AHETÖ'nün ölçtü?ü yapı?

geçerli?i için temel kan?tlar? sunar.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Detaylı derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak geli?tirme ölçeklerinin standart formatıdır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Grup: Çocukluk, ergenlik veya genç yeti?kinlik dönemindeki bireylerin ebeveynlerine yönelik algılar?n? ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Ya? Grubu: Erken Çocukluk Çal??malar? Dergisi'ndeki yay?n dikkate al?nd???nda, ebeveynleri de?erlendirebilecek **çocuklar, ergenler veya genç yeti?kinler** (genellikle lise ve üniversite öğrencileri) üzerinde uygulanmıştır.

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki çe?itli e?itim düzeylerinden ve sosyoekonomik arka planlardan gelen kat?l?mc?lar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Detaylı örneklem büyüklü?ü ve özellikleri için kaynak makaleye ba?vurulmalıdır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) ölçeği. Bireyler, kendi ebeveynlerinin davran??lar?na dair algılar?n? belirtilen derecelendirme sistemi üzerinden ifadelerler.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik stilleri, a??r? koruyuculuk, helikopter ebeveynlik, psikometrik özellikler, ölçkleme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Yaz??ma Adresi: Sorumlu Yazar ?leti?im: hasanyilmaz2001@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2019

?zinler ve Ücret: Ölçeğin kullan?m? için yazar Hasan Y?lmaz ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle ücretsiz olsa da, ticari veya klinik amaçlı?

kullanımlar için izin alınması zorunludur.

Orijinal makale, *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*'nde yayımlanmıştır ve çevrimiçi olarak erişilebilir durumdadır. Makalenin DOI numarası: 10.24130/eccd-jecs.1967201931114.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [algilanan-helikopter-ebeveyn-tutum-olcegi-aheto-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yılmaz, H. (2019). İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi* 3(1) , 3-30. DOI: 10.24130/eccd-jecs.1967201931114.

Makale bağlantısı: journalofomepturkey.org

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, sağlanan kaynak metin içerisinde bulunmamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yazar Hasan Yılmaz'ın 2019 tarihli "iyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması" başlıklı orijinal akademik makalesine başvurulmalıdır.